

Nr 47.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag till anordnande av vattenklosetter inom serafimerlasarettet; given Stockholms slott den 26 januari 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att till anordnande, i huvudsaklig enlighet med uppgjorda ritningar, av vattenklosetter inom polikliniken samt medicinska, kirurgiska och gynekologiska klinikerna vid serafimerlasarettet anvisa på extra stat för år 1918 ett belopp av 28,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta redan under år 1917 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna ett mot anslaget svarande belopp.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 januari 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden: HASSELROT,
               VON SYDOW,
               friherre BECK-FRIIS,
               STENBERG,
               LINNÉR,
               MÖRCKE,
               VENNERSTEN,
               WESTMAN,
               BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde härefter:

Ang. anslag
till anordnan-
de av vatten-
klosetter
inom serafim-
erlasarettet.

I den statsverksproposition, som avläts till riksdagen den 13 januari 1917, föreslog Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkten 128, riksdagen att i avbidan på proposition om anslag till anordnande av vattenklosetter vid serafimerlasarettet beräkna för sådant ändamål på extra stat för år 1918 ett anslag av 28,000 kronor.

Direktionen över lasarettet hade i skrivelse den 25 oktober 1916 hos Kungl. Maj:t gjort framställning i ämnet och därvid anført följande:

Ehuru hänsyn till den planerade förflyttningen av lasarettet alltjämt gjorde det önskligt, att så ringa kostnader som möjligt nedlades på förbättringar inom de nuvarande lokalerna, vilka förbättringar ändock ej kunde mer än nödortfigt upphjälpa det nuvarande tillståndet, måste direktionen dock frambålla, att då den till Kungl. Maj:t hänskjutna frågan om tomt för de planerade nybyggnaderna alltjämt väntade sitt avgörande och till följd därav ingen möjlighet funnes att beräkna, när dessa kunde

stå färdiga, det bleve allt svårare att undanskjuta vidtagandet av åtgärder till avhjälpan av sådana mera kännbara brister, som kunde avhjälpas inom de gamla lokalerna. Särskilt gällde detta de hygieniska och sjukhustekniska bristerna. I dessa avseenden vore serafimerlasarettet numera mycket föråldrat och talde ej jämförelse med vårt lands eller andra länders modernt inrättade sjukhus. Detta vore så mycket mer beklagligt, som serafimerlasarettet i sin egenskap av rikssjukhus och utbildningsanstalt för vårt lands läkare borde vara ett mönstersjukhus. Den av sjukhusets hygieniska brister, som i första rummet borde avhjälpas, vore enligt direktionens mening, att vattenklosett-system vore infört endast i en mindre del av sjukhuset, nämligen den nybyggda röntgenavdelningen, under det att sjukavdelningarna saknade vattenklosetter. Huru illa detta vore förenligt med en tillfredsställande hygien vid en stor sjukvårdsanstalt, där årligen mellan 5,000 och 6,000 av olika sjukdomar lidande personer inlades på klinikerna, medan ytterligare över 30,000 vårdades vid poliklinikerna, tarvade ingen närmare utläggning. Vid den ovisshet, som rådde om hur länge serafimerlasarettet kunde komma att förbliva i sina gamla lokaler, ansåge direktionen sig icke längre kunna underlåta att söka vinna ändring i detta missförhållande, varemot andra om än mycket kännbara brister i lasarettets anordningar och utrustning icke hittills framträtt så trängande, att direktionen kände sig nödsakad att beträffande dessa uppgiva hänsynen till lasarettets förflyttning.

Enligt en vid direktionens skrivelse fogad, av firman P. A. Sjögren i Stockholm uppgjord beräkning skulle kostnaden för införande av vattenklosetter vid lasarettet uppgå till 27,170 kronor.

Tillstyrkande utlåtanden i ärendet hava avgivits av medicinalstyrelsen den 11 november 1916, av överintendentensämbetet den 21 november 1916 och av universitetskanslersämbetet efter hörande av karolinska institutets lärarkollegium den 22 november 1916. Medicinalstyrelsen har därvid särskilt framhållit den stora betydelse, som ett väl ordnat klosettsystem innebure för sjukhushygienen.

Sedermera har firman P. A. Sjögren den 9 december 1916 avgivit förnyat, av ritningar åtföljt anbud å anordnande av vattenklosetter inom polikliniken samt medicinska, kirurgiska och gynekologiska klinikerna vid lasarettet. Detta anbud är gällande för en tid av 9 månader, och har i detsamma kostnaden för anläggningen, vid vars utförande, enligt medgivande av Stockholms stads hälsovårdsnämnd, vissa avvikelser från de för dylika anläggningar gällande bestämmelser skulle få vidtagas, med hänsyn till prisökning å diverse material upptagits till 28,000 kronor.

Överintendentensämbetet, som ånyo verkställt granskning av detta ärende och därvid inhämtat yttrande från civilingenjören Hugo Theorell, har i underdånigt utlåtande den 9 januari 1917 förklarat sig icke hava funnit något att för sin del erinra.

Såsom överintendentensämbetet i sitt första utlåtande yttrat, skulle visserligen frågan om serafimerlasarettets förflyttande kunna åstadkomma någon

tvekan angående lämpligheten av att på lasarettets jämväl i andra avseenden otillfredsställande byggnader nedlägga ett så betydande belopp, som nu ifrågasatts. Då emellertid nämnda fråga ännu icke är i det skick, att beslut däri kan fattas, och i allt fall avsevärd tid måste förflyta, innan lasarettet kan komma att inflytta i nya lokaler, samt de med det nu använda klosettsystemet i lasarettets sjukavdelningar förknippade olägenheterna äro så stora, att de böra med det snaraste undanröjas, anser jag statsens intresse, så mycket hellre som lasarettet mer och mer antagit karaktären av en statsinstitution, bjuda, att staten åtager sig de kostnader, som erfordras för att nu åvägabringa en tillfredsställande anordning i föreliggande hänseende. Mot de uppgjorda ritningarna och den summa, som beräknats för hithörande arbetens utförande, har jag icke någon erinran att göra. Jag tillstyrker därför, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att till anordnande, i huvudsaklig enlighet med omförmälda ritningar, av vattenklosetter inom polikliniken samt medicinska, kirurgiska och gynekologiska klinikerna vid serafimerlasarettet anvisa på *extra stat* för år 1918 ett anslag av 28,000 kronor, med rätt för Kungl Maj:t att låta redan under år 1917 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna ett mot anslaget svarande belopp.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, i nåder bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Holmström.
